

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยเป็นสังคมเก่าแก่มากมาตั้งแต่โบราณ มีลักษณะโครงสร้างแบบหลวมๆ มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ลักษณะสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นสังคมที่มีอิสระในการดำเนินชีวิต ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี เทิดทูนสถาบันกษัตริย์ เคารพผู้อาวุโสและระบบอุปถัมภ์ ไม่นิยมความรุนแรง ชอบการประนีประนอมและใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย

ปัจจุบันสังคมไทยได้รับอิทธิพลจากสังคมต่างชาติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต

จากสังคมชนบทที่มีวิถีชีวิตขึ้นอยู่กับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกันในหมู่สมาชิก และเข้าสู่สังคมเมืองที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี การค้า อุตสาหกรรม สมาชิกในสังคม มีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ความสัมพันธ์ ความอบอุ่น และความเป็นปึกแผ่นของสมาชิกในครอบครัวเสื่อมลง เนื่องจากสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้ประชากรในประเทศมีการโยกย้ายถิ่นฐานเพื่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมและภาคบริการต่างๆ ต้องแยกตัวจากพ่อแม่ ครอบครัว เพื่อเข้าไปทำงานในเมือง ทำให้ความสัมพันธ์กับครอบครัวที่อบอุ่นหมดไป ส่งผลกระทบต่อทุกคนในครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาในสังคมได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาการติดเชื้อ HIV ปัญหาผู้หญิงขายบริการ ปัญหาอาชญากร และปัญหาอื่นๆ ที่ตามมา

สภาพทางสังคมค่านิยมในความสุขจากความสงบทางจิตใจเริ่มจางหายไป และเกิดค่านิยมทางด้านวัตถุ คือ ความนิยมในความสุข อันเกิดจากความเจริญทางวัตถุ เข้ามามีแทนที่สรรพวิทยาการความเจริญก้าวหน้าทุกขณะในสังคมไทย แต่การประพฤติ ปฏิบัติ ของคนในสังคมกับเสื่อมทรามลง คนประพฤติผิดศีลธรรมและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นทุกๆ วันก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ทั่วไปว่า ประเทศชาติเจริญแต่ทางวัตถุ ส่วนด้านจิตใจหาเจริญด้วยไม่ มิใช่ความเจริญที่แท้จริง เพราะคนขาดศีลธรรมจึงทำให้สังคมเสื่อม และมีผลกระทบกับครอบครัวและเด็กซึ่งเป็นอนาคตของชาติ

สถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนอีกสถาบันหนึ่งก็คือ “โรงเรียน” ซึ่งเป็นสถาบันที่ให้ทั้งสรรพวิชาความรู้ต่างๆ และใกล้ชิดกับเยาวชนมากที่สุด และมีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน นอกจากสถาบันครอบครัวแล้ว คือ “ครู” ซึ่งดวงเดือน พันธุนาวิ^๑ กล่าวว่า ครู จะต้องไม่ช่วยส่งเสริมให้ศิษย์ทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม การทำผิดกฎหมายและศีลธรรมเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับทุกคน ครูและสถานศึกษาต้องอบรมสั่งสอน เพื่อห้ามไม่ให้ศิษย์กระทำในสิ่งละเมิดศีลธรรม แต่มีชาวอยู่เสมอว่า ครูบางคนช่วย ส่งเสริมให้ศิษย์กระทำผิดกฎหมายโดยมีเจตนาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้น ครูต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการช่วย ส่งเสริมเป็นช่องทางให้ศิษย์ทำการผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรมตลอดจนขัดต่อวัฒนธรรมอันดีงาม ครูก็เป็นบุคคลสำคัญในโรงเรียน ที่จะให้ความรู้และวิชาการตลอดจนการอบรมสั่งสอน และส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนด้วย การที่ครูจะส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนได้นั้น ตัวครูเองจะต้องเป็นผู้มีจริยธรรมเสียก่อน หากครูเป็นต้นแบบที่มีจริยธรรมอันดีงาม เด็กก็จะเลียนแบบที่ดีจากครูไปด้วย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ร่างกาย เป็นวัยที่พร้อมจะรับการส่งเสริมเจตคติทางศีลธรรมและจริยธรรม เพราะเป็นวัยแห่งการเสริมสร้างความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องส่งเสริมด้านศีลธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชน อันเป็นรากเหง้าของชีวิต การยกระดับคุณภาพชีวิตปลูกจิตสำนึกในจิตวิญญาณ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องหันมาส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มุ่งหวังให้คนไทยเป็นคนดีมีคุณธรรม จิตเป็น เก่ง และมีความสุข ซึ่งมีผลจะทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันนำมาซึ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ เราทุกคนเป็นคนไทย จึงจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจและหาทางแก้ไขปัญหาลำนี้ เพื่อคงสภาพที่ดีของสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงปรารถนาหน้าอยู่ต่อไป

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษา และอยากทราบนโยบายและการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัศึกษาด้านสำโรง ตำบลโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีเด็กนักเรียนจำนวนมาก ผลิตรายที่มีคุณภาพ ศักยภาพ ผู้สังคมมากมาย เช่น พจน อานนท์ ผู้กำกับมือทองของเมืองไทย สังคมไทยก็ได้คนดี มีคุณภาพ ผู้ปกครองต่างก็มุ่งหวังเพื่อให้บุตรหลานได้เข้าศึกษาต่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยอยากจะศึกษาข้อมูลเชิงลึกถึง

^๑ ดวงเดือน พันธุนาวิ, ผู้ปกครองกับการส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน, (วารสารผู้ปกครองและครูโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๑๘ (๒๓), ๒๕๒๐). หน้า ๔๑.

นโยบายและการวางแผน และการบริหาร และกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการทำวิจัยครั้งนี้ได้ตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่สู่สังคมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพผู้ปกครอง

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการพัฒนาตนเอง ๒. ด้านการวางตนในสังคม ๓. ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ๔. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

๑.๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๒๕๐ คน

๑.๓.๓ ตัวแปรที่จะศึกษา

นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการพัฒนาตนเอง ๒. ด้านการวางตนในสังคม ๓. ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ๔. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ การส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ การเปรียบเทียบการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพผู้ปกครอง เป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมศีลธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๕.๑.๑ การพัฒนาตนเอง หมายถึง ถึงการสร้างความสามารถ ของตนเองให้มีความขึ้น และการพัฒนาความสามารถ ที่ยังไม่ได้พัฒนาของตนเองด้วย โดยเหตุที่มนุษย์เรามีความ ต้องการที่จะให้ตนเองเจริญก้าวหน้า ความต้องการความเจริญก้าวหน้าส่วนตัว และการรับรู้ศักยภาพของตนเอง ดังนั้นทุกคนจึงต้องพยายาม พัฒนาตนเองเพื่อให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

๑.๕.๒ การวางตนในสังคม หมายถึงการวางตัวในแต่ละสังคม มีความสำคัญ ให้เหมาะสมกาลเวลา และสถานที่ เป็นแบบอย่างที่ดีต่ออนุชนคนรุ่นหลัง ได้นำมาเป็นแบบ และการวางตัวในสังคม การพูดจา กาลเทศะ เป็นสิ่งที่ควรอย่างยิ่งในการวางตัว

๑.๕.๓ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การเป็นคนดีของสังคมนั้น ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติ และมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลทั้งในส่วนตนและสังคม เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ย่อมเกิดความภาคภูมิใจและเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม ด้วยการเป็นพลเมืองดีที่เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

๑.๕.๔ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวม เป็นการเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมมีความสุข แสดงถึงความรับผิดชอบในฐานะที่เราเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม การบำเพ็ญประโยชน์สามารถทำได้หลายวิธีตามโอกาสอันควร และควรปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาจนเป็นนิสัย เช่น การช่วยเหลืองานโรงเรียน ช่วยทำความสะอาดสถานที่ที่เป็นของส่วนรวม เป็นต้น

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้าน
ตำรา ตำบลด้านโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๖.๒ ทำให้ทราบการเปรียบเทียบการส่งเสริมศิลปธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษาด้านโรงเรียน จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพผู้ปกครอง

๑.๖.๓ ทำให้ทราบข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมศิลปธรรม
จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านโรงเรียน ตำบลด้านโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ